

Helene Lindman
Projektledare
Telefon 08-508 28 856, 076-122 88 56
helene.lindman@miljoforvaltningen.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden

INFORMATION OM MILJÖMILJARDSPROJEKTET KLOKAINVESTERINGAR.NU

Förslag till beslut

- 1 Godkänna informationen och avsluta projektet klokainvesteringar utan ytterligare åtgärder.

Gunnar Söderholm

Ulf Mohlander

Sammanfattning

Inom ramen för Stockholms stads lokala investeringsprogram (LIP) och Miljömiljarden har en hemsida, klokainvesteringar.nu, utvecklats. Sidan syftar till att hjälpa investerare inom fastighetssektorn att värdera olika investeringsalternativ ur energieffektiviserings- och miljösynpunkt.

I och med att Miljömiljarden avslutats och Stockholms stad ej kan anses ha en naturlig roll som förvaltare av hemsidan, har lämplig förvaltare/huvudman sökts på nationell, regional och lokal nivå.

Miljöförvaltningens utredning visar att de nationella aktörerna helt saknar intresse av webbsidorna. Vidare visar utredningen att intresse för att överta huvudmannaskap saknas på nationell, regional och lokal nivå. Ett fåtal lokala och regionala aktörer har visat intresse för att delta i delar av förvaltningen av beräkningsverktyget Miljöhuset under förutsättning att felaktigheter och svagheter först åtgärdas.

Bakgrund

Kloka investeringar, klokainvesteringar.nu, är en webbplats med två applikationer – Miljöhuset och Produktlistan - och en textdel. Med hjälp av Miljöhuset kan en fastighets

miljöbelastning och energikostnad beräknas samt olika produkt- och systemval jämföras vid investering. Applikationen innehåller en referensdatabas med energieffektiviserande åtgärder som kan tillämpas på olika typer av fastigheter. Produktlistan listar de bästa produkterna ur energi- och miljösynpunkt för ett 50-tal produktgrupper. I textdelen information om produkter och system, bidrag, upphandlingsverktyg, länkar m.m.

Webbplatsens syfte var att sprida kunskaper och erfarenheter från bland annat teknikupphandlingar inom fastighetssektorn till målgruppen förvaltare, byggherrar, småhusägare och bostadsrättsföreningar. Webbplatsen togs fram i nära samarbete med konsulter, byggherrar och förvaltare inom Stockholms stad. Sidan lanserades i november 2002 och var kostnadsfri att använda. Genom finansiering från Miljömiljarden moderniserades webbplatsen under åren 2006-2007 vad avser navigation, användarvänlighet och systemarkitektur. Webbplatsen har haft nära 7 000 träffar årligen.

LIP-kansliet vid SLK ansökte och beviljades bidrag för att skapa webbplatsen klokainvesteringar.nu. År 2001 tog Miljöcentrum för företag på näringslivskontoret över förvaltningen av klokainvesteringar.nu och år 2003 övergick Miljöcentrum för företag till miljöförvaltningen. När Miljöcentrum för företag avknoppades i juni 2007 beslutade miljöförvaltningen att söka en ny huvudman för förvaltning, vidareutveckling och finansiering då egen finansiering saknades. Finansiering från Stockholms stad genom Miljömiljarden upphörde vid årsskiftet 2009/2010.

Webbplatsen har kostat totalt 9 954 000 kr att ta fram. 4 517 000 kr har bekostats av statliga LIP-medel, 2 462 000 kr av Stockholm stad, Miljömiljarden, 1 975 000 av Stockholms stad, Kompetensfonden och 1 000 000 kr av aktörer inom näringslivet/myndigheter.

Kostnaden för en fortsatt förvaltning av webbsidorna (klokainvesteringar.nu, Produktlistan och Miljöhuset), med lägsta möjliga ambitionsnivå vad gäller uppdatering av informationen, beräknades till en årlig insats om uppskattningsvis 500 000 kronor. En fortsatt förvaltning av enbart webbsidorna klokainvesteringar.nu och Miljöhuset, och släcka ned produktlistan, beräknas med lägsta möjliga ambitionsnivå, till en årlig insats om uppskattningsvis 100 000 kronor. Produktlistan är idag omodern eftersom den inte uppdaterats på flera år och intresset för att överta den är i princip obefintligt. Däremot fanns en viss förhoppning om att hitta en ny huvudman för Miljöhuset

Utredning av intresse för ny långsiktig förvaltning

Trots moderniseringen under åren 2006-2007 av webbplatsen, visade en genomgång bland möjliga nya huvudmän att intresset att överta Miljöhuset var svagt. Under 2009 genomfördes därför på miljöförvaltningens initiativ ett examensarbete vid KTH för att mer ingående undersöka möjligheterna att överföra Miljöhuset till ny huvudman. Även dess användarvänlighet, svagheter och styrkor, möjligheten att integrera Miljöhuset med

Boverkets energideklaration och möjligheten att använda Miljöhuset i utbildningssyfte undersöktes. Arton aktörer tillfrågades.

Följande nationella aktörer kontaktades för att undersöka intresset av att ta över den långsiktiga förvaltningen av Miljöhuset: Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Boverket, Konsumentverket, Miljöstyrningsrådet, Kommunförbundet, Svensk Energi och Fastighetsägarna i Sverige.

Regionala/lokala aktörer som kontaktades för att undersöka intresset var: Kungliga Tekniska Högskolan, Kommunförbundet Stockholms län, Stockholms fastighetsägarförening, Stockholms kommunala bostadsbolag, Bostadsrättsföreningarnas Centralorganisation., Luleå Tekniska Universitet.

Utöver ovanstående aktörer undersöktes intresset för långsiktig förvaltning och/eller samarbete även hos: Bromma Stadsdelsförvaltning, Naturskyddsföreningen, två bostadsrättsföreningar, Veidekke Bostad, Fortum Värme, Ramböll, Energicentrum-Miljöförvaltningen.

Miljöförvaltningens utredning och examensarbetet vid KTH visade att de nationella aktörerna helt saknade intresse för att överta eller delta i en långsiktig förvaltning. På regional/lokal nivå visade ett fåtal lokala och regionala aktörer intresse för att samarbeta/delta i delar av förvaltningen av beräkningsverktyget Miljöhuset.

Kungliga Tekniska Högskolan erbjöd sig lägga Miljöhuset på sin server och sköta den delen av förvaltningen under förutsättning att de har extern finansiering. Fastighetsägarna i Stockholm, Familjebostäder och Svenska Bostäder, Bostadsrättsföreningarnas Centralorganisation visade ett initialt intresse för framtida samarbete. Energirådgivningen i Stockholm (Kommunförbundet Stockholms län/Regionala energikontoret-Energirådgivningen) visade inledningsvis intresse för att överta och förvalta Miljöhuset. Efter en utredning av Miljöhuset (genomförd av K-Konsult på uppdrag av Energirådgivningen i Stockholm/Regionala energikontoret) valde de att inte engagera sig i webbsidorna.

Förvaltningens synpunkter

Målsättningen redan under utvecklingen av verktygen var att överlämna dessa till ny huvudman. Trots ett omfattande arbete för att hitta någon vill ta över projektet och underhålla webbtjänsten, har en ny långsiktig huvudman inte gått att finna. En aktiv process för att överlåta verktygen i kloka investeringar till en ny huvudman påbörjades först i projektets slutfas. En sådan förankringsprocess och att knyta till sig en ny huvudman borde ha genomförts långt tidigare.

Ett antal viktiga svagheter i Miljöhuset har upptäckts under utredning av verktyget. Möjliga samarbetspartners/ huvudman som kontaktades uppgav att brister såsom

otillräcklig transparens av underlag och beräkningar, felaktiga värden, avsaknad av relevanta alternativ m.m. hade behövt åtgärdas innan ett potentiellt framtida samarbete.

Energieffektiviserings-applikationer har utvecklats av flera aktörer på marknaden och används sedan länge. Vid årsskiftet 2007/2008 tog Energimyndigheten över energisparapplikationen "Energikalkylen" från Konsumentverket och genomförde en uppdatering. Idag finns en också en likartad tjänst som Produktlistan på www.energimyndigheten.se. Därmed hade Energimyndigheten redan tillgång till de verktyg som klokainvesteringar.nu omfattar.

Miljöhuset är inte anpassat för att användas i dagens verklighet. Miljöhuset kräver relativt stora mängder indata och en stor andel av de intervjuade i miljöförvaltningens utredning anser att verktyget är krävande och ifrågasätter beräkningarna. Verktyget Miljöhuset fungerar inte i praktiken. Verktyget är inte tillräckligt användbart för den tänkta målgruppen, och målgruppen efterfrågar inte heller verktyget.

Det finns därför, enligt förvaltningens mening, ingen annan rimlig åtgärd än att avsluta projektet utan att det kan få någon fortsättning. Det är självklart beklagligt och innebär att ett betydande arbete och en avsevärd kostnad har skett förgäves. En förklaring är att ansvaret för projektet växlat. Det startade på Stadsledningskontoret, gick över till Näringslivskontoret, kom tillbaka till Stadsledningskontoret och skickades vidare till miljöförvaltningen. Det gjorde att styrningen av projektet blev bristfällig. En annan erfarenhet är att förstudier bör ske mer noggrant och att staden inte bör utveckla projekt som har en mer naturlig huvudman i någon annan. Och om ett projekt startas måste man redan från början göra klart för sig vem som skall ansvara för projektets fortvarighet i den mån en sådan är aktuell. Här finns det anledning att vara självkritisk.

Å andra sidan skall man inte i efterhand förringa den entusiasm och vilja till att skapa ett effektivt verktyg för att ge fler möjlighet att minska sin energiförbrukning. Vid den tid när projektet drogs igång var medvetenheten om klimatförändringarna inte lika utbredd och det utbud av tjänster som sedan utvecklats kunde knappt anas. Men faktum kvarstår. Nu finns ingen annan lösning än att avsluta projektet och ta till sig lärdomarna för framtiden.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Slutrapport Klokainvesteringar.nu